

Наукові перспективи
Видавнича група

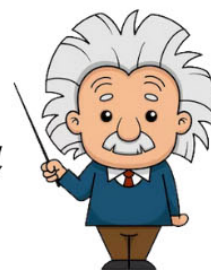
MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

*v rámci publikační skupiny
Scientific Publishing Group*

*Svazek LIV mezinárodní
kolektivní monografie*

Česká republika
2025

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Česká republika)
Středoevropský vzdělávací institut (Bratislava, Slovensko)
Národní institut pro ekonomický výzkum (Batumi, Gruzie)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazachstán)
Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)
Institut vzdělávání Ázerbájdžánské republiky (Baku, Ázerbájdžán)
Batumi School of Navigation (Batumi, Gruzie)
Regionální akademie managementu (Kazachstán)
Veřejná vědecká organizace „Celokrajinské shromáždění lékařů ve veřejné správě“
(Kyjev, Ukrajina)
Nevládní organizace „Sdružení vědců Ukrajiny“ (Kyjev, Ukrajina)
Univerzita nových technologií (Kyjev, Ukrajina)
Mezinárodní poradenská společnost "Sidcon" (Kyjev, Ukrajina)
Evropské lyceum "Vědecké perspektivy" (Kyjev, Ukrajina)

v rámci publikační skupiny Publishing Group „ Vědecká perspektiva “

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

Česká republika
2025

International Economic Institute s.r.o. (Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of Sciences
(Baku, Azerbaijan)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
Public Scientific Organization "Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public
Administration" (Kyiv, Ukraine)
Public Organization Organization "Association of Scientists of Ukraine"
(Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
International Consulting company "Sidcon" (Kyiv, Ukraine)
European Lyceum "Scientific Perspectives" (Kyiv, Ukraine)

within the Publishing Group "Scientific Perspectives"

MODERN ASPECTS OF SCIENCE

54-th volume of the international collective monograph

Czech Republic
2025

ISBN 978-617-95474-5-4

<https://doi.org/10.52058/54-2025>

UDC 001.32: 1/3] (477) (02)

C91

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.
se sídlem V Lázních 688, Jesenice 252 42
IČO 03562671 Česká republika
Zveřejněno rozhodnutím akademické rady

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (Zápis č. 178/2025 ze dne 10. Pochod 2025)

Monografie jsou indexovány v mezinárodním vyhledávači Google Scholar

Recenzenti:

Karel Nedbálek - doktor práv, profesor v oboru právo (Zlín, Česká republika)

Markéta Pavlova - ředitel, Mezinárodní Ekonomický Institut (Praha, České republika)

Iryna Zhukova -kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)

Savvas Mavridis - profesor na Mezinárodní řecké univerzitě v oddělení marketingu a cestovního ruchu, Veřejná instituce
(Sit Thessaloniki, Greece)

Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Humeir Huseyn Akhmedov - doctor of pedagogical sciences, professor (Baku, Azerbaijan);

Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)

Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)

Vladimír Bačíšín - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)

Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)

Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy
stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

Dina Dashevská - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jeruzalém, Izrael)

Tým autorů

C91 Moderní aspekty vědy: LIV. Díl mezinárodní kolektivní monografie / Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o.. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025. str. 278

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie obsahuje publikace o: utváření a rozvoji teorie a historie veřejné správy; formování regionální správy a místní samosprávy; provádění ústavního a mezinárodního práva; finance, bankovníctví a pojišťovnictví; duševní rozvoj osobnosti; rysy lexikálních výrazových prostředků imperativní sémantiky atd.

Materiály jsou předkládány v autorském vydání. Autoři odpovídají za obsah a pravopis materiálů.

© Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2025
© Publishing Group „Vědecká perspektiva“, 2025
© autoři článků, 2025

ODDÍL 2. EKONOMIKA A ŘÍZENÍ PODNIKU

§2.1 THE IMPACT OF MANAGERIAL COMPETENCE ON THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF COMPANIES (Yemelyanov O.Yu., Lviv Polytechnic National University, Havras D.R., Lviv Polytechnic National University).....72

ODDÍL 3. PEDAGOGIKA, VÝCHOVA, FILOZOFIE, FILOLOGIE

§3.1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ РОЗВИТКУ САМООЦІНКИ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ (Купчишина В.Ч., Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Грубі Т.В., Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Чистяков С.А., Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького).....83

§3.2 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ (Пономаренко Т.О., Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Науменко М.С., Київський столичний університет імені Бориса Грінченка).....99

§3.3 ХРИСТИЯНСЬКА ТЕРАПІЯ ДУШІ ЛЮДИНИ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ (Савчин М.В., Дрогобицький державний педагогічний університету імені Івана Франка).....112

§3.4 ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ (Скоморовська І.А., Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Матішак М.В., Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника).....128

§3.5 РОЛЬ ІГОР У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ ПЕРШОГО КУРСУ (МЕТОДИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ) (Теличко М.В., Національний університет «Львівська політехніка», Федоришин О.І., Національний університет «Львівська політехніка»)....140

§3.2 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ (Пономаренко Т.О., Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, Науменко М.С., Київський столичний університет імені Бориса Грінченка)

Вступ. Актуальність проблеми дослідження зумовлюється необхідністю формування природничо-екологічної компетентності в дітей дошкільного віку як однієї з важливих життєвих компетентностей, необхідних для соціалізації дитини, адаптації до умов сучасного соціуму. Наявність у дітей знань про унікальність, цілісність природного довкілля, його самоцінність і значний вплив на зміст, особливості життєздатності людини, визначає можливість самостійно, конструктивно, ментально здійснювати екологічно-доцільну діяльність в різних ситуаціях, зокрема в ситуаціях з великою часткою невизначеності.

У ряді наукових досліджень (Г. Беленька, О. Борецько, Н. Лисенко, В. Маршицька, З. Плохій, О. Половіна, Н. Пустовіт, Г. Тарасенко та інші) висвітлено особливості формування природничо-екологічної компетентності, екологічної культури, певних компонентів означених феноменів. Ефективність формування досліджуваної компетентності залежить від рівня методичної діяльності в закладі дошкільної освіти, що має важливе значення для становлення, вдосконалення професійної компетентності фахівців дошкільної освіти, забезпечення якості дошкільної освіти, виховання й розвитку кожної дитини. Результати вивчення різних аспектів методичної діяльності закладу дошкільної освіти пропонуються в ряді наукових досліджень (О. Безсонова, Н. Гавриш, Л. Калуська, І. Кіндрат, І. Кондратець,

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

К. Крутий, О. Ліннік, О. Половіна, І. Романюк, Н. Савінова, Т. Шинкар та інші). Водночас актуальність, багатоаспектність проблеми забезпечення, вдосконалення ефективності методичної діяльності закладу дошкільної освіти з формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку спонукає до подальшого наукового пошуку її вирішення.

Отже, **метою** дослідження визначено теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка вдосконалення методичної діяльності закладу дошкільної освіти як умови ефективності формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Методична діяльність є компонентом педагогічної діяльності, яка спрямована насамперед на підвищення якості педагогічних впливів, взаємодії вихователів з дітьми раннього та дошкільного віку. Термін «методична діяльність» безпосередньо пов'язаний з посадою «вихователь-методист закладу дошкільної освіти» та діяльністю вихователя-методиста в умовах закладу дошкільної освіти, його взаємодією з вихователями з метою підвищення, вдосконалення їх професійної компетентності.

Н. Гавриш зазначає, що методична діяльність в закладі дошкільної освіти спрямована на створення оптимальних умов і забезпечення якісної методичної підтримки вихователів з метою безперервного підвищення їх професійної компетентності [2].

Основаючись на визначенні сутності поняття «методична робота» (В. Дуброва, Є. Мілошевич) [5], зміст терміну «методична діяльність» ми визначаємо як цілісну, засновану на досягненнях науки, передового педагогічного досвіду, систему взаємопов'язаних заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації та професійної компетентності кожного педагога.

Про ефективність методичної діяльності в закладі дошкільної освіти свідчить рівень розвитку професійної компетентності, здатності вихователів до виховання та розвитку дітей раннього й дошкільного віку, зокрема здатності до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку, зміст якої ми визначаємо як цілісну, інтегративну, складну за змістом якість вихователів закладів дошкільної освіти, що розглядається як сукупність компонентів: ціннісно-мотиваційного (ціннісні орієнтації та мотиви ефективного формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку); когнітивно-діяльнісного (знання, уміння, навички щодо результативного формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників).

Н. Лисенко [4] розглядає зміст поняття «екологічна компетентність» як: прояв екологічної культури в її «зоні відповідальності» («зоною відповідальності» є та частина довкілля, в якій кожна людина здійснює власну діяльність і тому може реально впливати на її стан); здатність особистості до ситуативної діяльності в побуті та природному оточенні, коли здобуті екологічні знання, навички, досвід і цінності актуалізуються в уміння приймати рішення й виконувати адекватні дії, усвідомлюючи їхні наслідки для довкілля; здатність застосовувати екологічні знання й досвід у професійних і життєвих ситуаціях, керуючись пріоритетністю екологічних цінностей і непрагматичною мотивацією взаємодії з довкіллям на основі усвідомлення особистої причетності до екологічних проблем і відповідальності за екологічні наслідки власної діяльності.

Г. Беленька [1], Т. Науменко [1], О. Половіна [] стверджують, що екологічна компетентність акумулює екологічні цінності, мотивацію до екологодоцільної праці, екологічну ерудицію та власний досвід активної позиції в різних ситуаціях для рішення відповідних завдань. Зміст еколого-

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

природничої компетентності дітей дошкільного віку визначають як складову їх життєвої компетентності, що представляє конкретні знання про природу, схвальне емоційно-ціннісне відношення до її складових, усвідомленість правил природовикористання, їх дотримання та включає: інтелектуальний (когнітивний), емоційно-ціннісний і діяльнісно-практичний компоненти.

Л. Гаращенко [6], О. Половіна [6] природничо-екологічну компетентність визначають як здатність дитини дошкільного віку самостійно переносити й комплексно застосовувати знання про природні об'єкти для пізнання природи, виявляти емоційно-ціннісне ставлення до природного довкілля та демонструвати природодоцільну поведінку.

При уточненні змісту терміну «природничо-екологічна компетентність дітей дошкільного віку» ми дотримувались його визначення в Державному стандарті дошкільної освіти (2021) [7] як здатності дитини до доцільної поведінки в різних життєвих ситуаціях, що ґрунтується на емоційно-ціннісному ставленні до природи, знаннях її законів та формується у просторі пізнавальної, дослідницької, трудової, ігрової діяльності.

У формуальному експерименті було задіяно 22 вихователі закладів дошкільної освіти дітей старшого дошкільного віку (12 вихователів експериментальних груп; 10 вихователів – в контрольних групах).

На основі визначення компонентів здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку, змісту Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7], освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» (2020) [3] окреслено критерії, показники означеної здатності. Розкрито рівні їх сформованості.

Знанневий критерій з показниками рівнів розвитку здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників: *високий* (чинний вихователь має ґрунтовні знання про:

завдання і зміст освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3]; особливості розвитку дітей старшого дошкільного віку; зміст та особливості психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності); *середній* (чинний вихователь має недостатньо ґрунтовні знання про: завдання і зміст освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3]; особливості розвитку дітей старшого дошкільного віку; зміст та особливості психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності); *низький* (чинний вихователь має фрагментарні, неглибокі знання про: завдання і зміст освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3]; особливості розвитку дітей старшого дошкільного віку; зміст та особливості психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності).

Практичний критерій з показниками рівнів розвитку здатності чинних вихователів до формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників: *високий* (чинний вихователь має ґрунтовні навички: реалізації завдань і змісту освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3] на основі урахування особливостей розвитку старших дошкільників; здійснення психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку); *середній*

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

(чинний вихователь має недостатні навички: реалізації завдань і змісту освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3] на основі недостатнього усвідомлення особливостей розвитку старших дошкільників; здійснення психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку); *низький* (чинний вихователь має значні утруднення в реалізації завдань і змісту освітньої лінії Державного стандарту дошкільної освіти (2021) [7] «Дитина в природному довкіллі», розділу «Природний світ: дитина у світі природи» освітньої програми «Дитина» (2020) [3] та низького рівня усвідомлення особливостей розвитку старших дошкільників; здійсненні психолого-педагогічного супроводу ефективного формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку).

Емоційно-мотиваційний критерій з показниками рівнів розвитку здатності чинних вихователів до формування природничо-екологічної компетентності старших дошкільників: високий (чинний вихователь виявляє ентузіазм, зацікавленість, високу вмотивованість до формування природничо-екологічної компетентності); *середній* (чинний вихователь недостатньо виявляє зацікавленість, впевненість, вмотивованість до формування природничо-екологічної компетентності); *низький* (чинний вихователь виявляє байдужість, страх, нудьгу, пасивність, незадоволеність, відсутність вмотивованості до формування природничо-екологічної компетентності).

На констатувальному етапі експерименту було використано бесіду та спостереження за професійною діяльністю вихователів в умовах освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Отримані результати діагностики резюмовано в таблиці 1.

Таблиця 1

Співвідношення рівнів розвитку здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку (констатувальний етап експерименту)

Групи студентів	Рівні сформованості здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку		
	Високий	Середній	Низький
Експериментальна	15 %	77 %.	8 %
Контрольна	18 %	72 %	10%

Як видно з таблиці, переважання кількості вихователів з середнім рівнем досліджуваної здатності та наявність вихователів з низьким рівнем її розвитку зумовили необхідність застосування експериментально-педагогічної діяльності. Тож було розроблено методику надання дієвої фахової допомоги, вдосконалення професійної компетентності, активізації творчого потенціалу колективу закладу дошкільної освіти та, зокрема, кожного педагога з формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Становлення здатності вихователів до формування досліджуваної компетентності здійснювалось на підґрунті модерації та контекстного навчання, які в нашому дослідженні застосувались при використанні різних активних та інтерактивних форм і методів навчання (проблемних діалогових, полілогових міні-лекцій, тренінгових занять, ділових, ситуаційно-рольових, сюжетно-рольових ігор, кейс-методу як методу колективного аналізу ситуацій тощо.

Здійснюючи педагогічний супровід формування досліджуваної здатності фахівців, ми основувались на тому, що в сучасній психолого-педагогічній науці й освітній практиці активні та інтерактивні форми й

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

методи навчання, застосування яких ґрунтується на діяльнісному, проблемному, діалоговому, полілоговому підходах, визнаються одними з найактуальніших, зумовлюючи ефективність результатів навчальної діяльності. Тож протягом формувального експерименту нами використовувались саме такі форми та методи навчання.

Так, у процесі експериментально-педагогічної діяльності використовувалися проблемні діалогові, полілогові міні-лекції: міні-лекція-бесіда «Актуальність формування природничо-екологічної компетентності дітей в умовах турбулентності, невизначеності, воєнного стану сучасного вітчизняного суспільства»; міні-лекція-дискусія «Традиційний, інноваційний педагогічні супроводи освітнього процесу в закладі дошкільної освіти: стан, проблеми, знахідки, перспективи»; міні-лекція з використанням елементів «мозкового штурму» – «Теоретичні та методичні основи формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку»; міні-лекція з аналізом та обговоренням конкретних ситуацій з реальної освітньої практики закладу дошкільної освіти «Особливості розвитку природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку»; міні-лекція-«прес-конференція» із залученням спеціалістів з проблеми, яка вивчається (викладачі закладу вищої педагогічної освіти, спеціалісти міського відділу освіти та інші) «Стан та особливості формування природничо-екологічної компетентності дітей в умовах освітнього процесу закладу дошкільної освіти» тощо.

Основаючись на тому, що в межах нашого дослідження експериментальна діяльність здійснювалась на засадах модерації та контекстного навчання, всі форми освітньої взаємодії з вихователями здійснювались у межах означених підходів. Так, при проведенні тренінгових занять за темами «Формування екологічно-схвалюваної поведінки дітей в різних життєвих

ситуаціях», «Формування емоційно-ціннісного ставлення дітей до природи в різних видах життєдіяльності» ми використовували такі базові інтерактивні методи як групова дискусія та ситуаційно-рольова гра. За допомогою гри опрацьовувалися варіанти поведінки вихователів в тих ситуаціях, в яких вони можуть опинитися в процесі освітньої взаємодії з дітьми. Дискусія використовувалася з метою різностороннього усвідомлення сутності проблеми.

Для проведення дискусії вибирали й формулювали тему, що мала проблемний характер, включала протилежні погляди, дилему: «Яку думку Ви вважаєте доцільною: вільна організація освітнього процесу щодо формування в дітей природничо-екологічної компетентності або його реалізація за спеціально розробленими планами? Чому?», «Чи вважаєте Ви необхідним творчий підхід до розробки, впровадження психолого-педагогічного супроводу формування в дітей природничо-екологічної компетентності? Чому?». Формулювали мету дискусії. Визначали її зміст, термін, основні проблеми й питання для обговорення. Продумували основні способи й питання для забезпечення контролю за ходом дискусії, підведення проміжних результатів, підтримки та стимулювання активності учасників. Використовували такі її види, як «займи позицію», «зміни позицію», «неперервна шкала думок», дискусія в стилі «телевізійного ток-шоу», дебати, оцінювальна дискусія тощо.

У межах використання кейс-методу навчальний матеріал пропонувався вихователям у вигляді мікропроблем (мікроситуацій). Їх професійний досвід набувався в результаті їхньої активної дослідницької творчої діяльності в процесі прийняття рішень.

Застосовуючи на формувальному етапі експерименту ділові ігри, ми ґрунтувались на тому, що така гра являє собою імітаційне моделювання

MODERNÍ ASPEKTY VĚDY

Svazek LIV mezinárodní kolektivní monografie

реального процесу, відтворення змісту будь-якої реальної професійної діяльності, спрямовується на відтворення й засвоєння професійного досвіду, у результаті чого відбувається накопичення, актуалізація, трансформація теоретичних знань у практичний досвід, що сприяє інтенсивному професійному розвитку. Отже, виходячи з вищезначеного, нами була проведена ділова гра з вихователями та батьками здобувачів дошкільної освіти на тему «Приклад відповідальної, доцільної поведінки батьків вихованців щодо збереження ресурсів у повсякденному житті родини та розв'язання екологічних проблем власної громади».

Сюжетно-рольову гру в нашому дослідженні ми використовували як гру ділову, в процесі якої моделювалися не тільки суто виробничі ситуації, а й соціально-психологічна, рольова структура та зміст реальної й бажаної поведінки всіх учасників цієї ситуації. На відміну від типової ділової гри, яка передбачає зосередження уваги на змісті завдань, сюжетно-рольова гра включала питання, що стосуються змісту діяльності вихователів, форми здійснення міжособистісної та міжгрупової взаємодії, ділового спілкування тощо. У формі рольової гри нами було запроваджено взаємодію з вихователями та батьками на тему «Участь батьків та дітей в акціях щодо благоустрою території та збереження довкілля у власній громаді чи місцевості».

Використання в нашому дослідженні таких форм організації освітньої взаємодії з вихователями як «Аукціону педагогічних знахідок», «Тендер педагогічних ідей», «Педагогічний Playback» зумовлювалося тим, що вони сприяли ефективній професійній підготовці, перепідготовці, підвищенню кваліфікації фахівців дошкільної освіти. В контексті нашого дослідження аукціон педагогічних знахідок розглядався як форма ділової гри, що сприяє активному обміну ідеями, думками, позиціями, передбачає прояв профе-

сійного досвіду, аналітичних та рефлексивних навичок тих, хто хоче купити певний лот. Адже покупець мав пояснити, чому саме цей лот (педагогічна знахідка) привернув увагу та зацікавив.

Тендер (відбір конкурентних пропозицій) педагогічних ідей використовувався як конкурсна форма пропозицій з удосконалення освітнього процесу, поліпшення якості освіти, упровадження інновацій у процесі формування в дітей природничо-екологічної компетентності. Застосування означеного тендеру передбачало активну професійну позицію педагогів протягом презентації ідей, визначення змісту та особливостей психолого-педагогічного супроводу формування досліджуваної компетентності.

Педагогічний Playback (Playback-театр – форма альтернативного театру, в основі якої лежить спонтанна гра та імпровізація акторів) застосовувався нами як форма ситуаційного навчання, за якого кожний вихователь розповідав власну історію з професійної діяльності, що стосується формування в дітей природничо-екологічної компетентності, та пропонував учасникам означеної взаємодії відобразити її в імпровізованому творчому перформансі (виставі).

На заключному етапі експериментально-педагогічної діяльності на педагогічних радах експериментальних закладів дошкільної освіти здійснювалось обговорення процесу та узагальнення її результатів на основі аналізу контрольного етапу експерименту. Результати аналізу контрольного етапу експерименту представлено в таблиці 2.

Таблиця 2

Співвідношення рівнів розвитку здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку (констатувальний та контрольний етап експерименту)

Групи	Констатувальний етап експерименту			Контрольний етап експерименту		
	Рівні сформованості здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку					
	Високий	Середній	Низький	Високий	Середній	Низький
ЕГ	15 %	77 %	8 %	31%	68%	1%
КГ	18 %	72 %	10 %	21%	71%	8%

На засадах аналізу результатів співвідношення рівнів сформованості досліджуваної здатності майбутніх вихователів на констатувальному та контрольному етапах експерименту доведено ефективність використання розробленого та упровадженого психолого-педагогічного супроводу як засобу становлення навичок майбутніх вихователів.

Висновки. Визначено актуальність, теоретичні, методичні засади формування здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей старшого дошкільного віку. Уточнено зміст основних понять дослідження. Визначено критерії, показники, схарактеризовано рівні розвитку досліджуваної здатності. Узагальнено результати констатувального етапу експерименту та розкрито зміст його формувального етапу. На основі результатів контрольного етапу експерименту підтверджено результативність педагогічного супроводу удосконалення здатності вихователів до формування природничо-екологічної компетентності дітей. Подальшого вивчення потребує вдосконалення змісту педагогічного супроводу становлення досліджуваної здатності вихователів.

Список використаних джерел:

1. Беленька Г. В., Науменко Т. С., Половіна О. В. Дошкільнятам про світ природи: методичний посібник для вихователів дітей дошкільного віку. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2013. С.12-14.
2. Гавриш Н. В. Секрети методичної кухні, або як підготувати педагога-майстра. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2015. № 2. С. 15-23.
3. Дитина : Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк ; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна та ін. ; наук. ред. Г.В. Беленька ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
4. Лисенко Н. В. Практична екологія в дошкільному закладі. Київ : Ін-т змісту і методів освіти МО України, 1999. 205 с.
5. Основи педагогічної творчості та майстерності / за заг. ред. Н. В. Гузій. К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2008. 168 с.
6. Половіна О. А., Гаращенко Л. В. Формування еколого-природничої компетенції дітей дошкільного віку: здоров'язбережувальний підхід. *Молодий вчений*. 2018. № 8.1(60.1). С. 47-52.
7. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція: наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2021 р. № 33. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0615736-12#Text> (дата звернення: 23.02.2025).